

Sal i dette Øjeblik findes et Flertal, der med tilstrækkelig Energi vilde tage denne Tanke op, vilde den ikke møde en saadan Modstand fra anden Side som tidligere. Det er klart, at den Tankegang, Højre tidligere repræsenterede i saa Henseende, er undergivet Forvandlingens Lov. Den Modstand, som vil blive ydet mod den Tanke, vil komme frem fra anden Side, men vil ikke være stærk nok til at forhindre Venstre i at gennemføre sin Skoletanke paa dette Punkt, hvis Venstre har Sind og Villie dertil.

Der ligger her paa Tingets Bord et Andragende fra Foreningen „Den fri Skole“, som jeg har haft den Ære at indbringe. Det gaar ud paa en Anmodning til Lovgivningsmagten om, at den samtidig med at behandle disse Lønningslove vil tage Statens Stilling til den private Skole under velvillig Overvejelse. Denne Anmodning begrundes dels ved lignende økonomiske Betragtninger som dem, jeg her har fremført, idet der særlig og med Føje fremhæves, at det gaar aldeles ikke an, saaledes som Forholdene have udviklet sig i adskillige Kommuner, at lade Statstilskudet til de private Skoler være afhængigt af det lokale Tilskud, idet der, som bekendt, findes Kommuner, hvor man af principielle Grunde ikke vil give saadanne Tilskud, og hvis altsaa Staten har den Opfattelse, at der er nogen Interesse knyttet til det private Skolevæsens Bestaaen, kan man ikke knytte sit Tilskud til Betingelser, som ikke ville blive opfyldte, som Kommunerne af principielle Grunde ikke ville opfylde.

Der er en Sætning i dette Andragende, som jeg skal henlede Opmærksomheden paa, ikke fordi jeg vil underskrive den eller gøre den til min, men fordi den er af en saadan Beskaffenhed, at den vistnok kan gøre Krav paa at tages under Overvejelse. Det udtales, at som Vilkaarene for det aandelige Liv i vore Dage arte sig, kan den offentlige Skole ikke undgaa at faa et stedse mere hedensk og humanistisk Præg. Dette vil vistnok i de flestes Øren lyde som en meget dristig og hasarderet Paastand. Men vi vide jo, hvorledes Udviklingen er gaaet i andre Lande, særlig i et enkelt Land, Frankrig, hvor den offentlige Skole er bleven et Kampvaaben i en vis aandelig Retnings Haand imod Kirken. Vi vide, hvorledes der Præsten paa den ene Side og Læreren i den offentlige Skole paa den anden rives og rykkes om Barnet. Og om at dette, pædagogisk set, er en yderst ondartet Tilstand, kan der ikke være Tvivl. Det er ogsaa bekendt,

at der her hjemme i den sidste Tid er sket et og andet, der har ledet Opmærksomheden hen paa, at vi ogsaa her i Landet have Skolemænd, der have lignende Ønsker, som man har i Frankrig, om hvad den offentlige Skole skal bruges til. Det er da muligt, at disse Ord, som findes her i dette Andragende, og som jeg har oplæst, ikke ere helt blottede for Sandhed, og i saa Fald vil der være al mulig Grund til at overveje, hvilke Konsekvenser man heraf kan drage. Det er klart nok, at skal der være en offentlig Skole, som har den Opgave, saa vidt jeg kan skønne, at samle Børnene fra de forskellige Sider, maa denne Skole alvorligt bestræbe sig for at være neutral. En modsat Tendens vilde i Grunden gøre hele Grundlaget for vort Skolevæsen illusorisk.

Det var altsaa det, jeg først og fremmest vilde henlede Opmærksomheden paa, at dette Spørgsmaal om den fri Skoles fortsatte Bestaaen er et Spørgsmaal, som maa tages under Overvejelse ved denne Lejlighed. De, der ikke ønske dens Bestaaen, behøve kun at tie stille, være passive og lade Tingene gaa deres Gang, saa skal den nok forsvinde. Men de, som ønske dens Bestaaen, maa, samtidig med at de træffe Foranstaltninger til Forbedring af det offentlige Skolevæsen, ogsaa træffe saadanne Bestemmelser, som gøre det muligt, at der kan bestaa og blomstre en privat Skole ved Siden af den offentlige.

Det blev i Gaar af det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Trier) udtalt, at det er ubilligt, at der fastsættes forskellige Lønningssatser for Lærere og Lærerinder. Jeg er ikke enig med det ærede Medlem heri. Jeg tror, at saaledes som Forholdene nu faktisk ere, ere de allerfleste Lærere Familieforsørgere, og undersøger man, hvorledes den økonomiske og sociale Stilling gennemgaaende er for Lærere og Lærerinder, vil det vise sig, at med de nuværende Lønninger ville Lærerinderne overvejende være de bedst stillede. Jeg tror endog at turde sige — i alt Fald naar jeg ser hen til de københavnske Skoler og Købstadskolerne —, at Lærerinderne staa paa et højere socialt Trin end Lærerne. Dette vil yderligere skærpes ved det Lovforslag, som her foreligger, og at gaa videre med at udvide den sociale Kløft mellem disse to tror jeg ikke kan være heldigt. Den Sætning, at enhver skal lønnes efter sit Arbejde, at Arbejdet skal lønnes lige — og det skal jo være en Retfærdighedsgrundsætning —, fører langt videre, end man tænker paa. Den fører til